Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 539/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen velkojen tilitystä koskevan lain täsmentämisestä koskemaan kaikkia toisen varoja hallinnoineita tai käyttäneitä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Kaj Turusen /sin näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 539/2017 vp:

> *Mihin välittömiin toimiin hallitus ryhtyy velkojan tai pantinhaltijan ja sen, joka toisen varoja on hallinnoinut tai käyttänyt, velvoittamiseksi vaadittaessa esittämään asianmukainen tilitys ja*
>
> *ellei hallitus ryhdy valmistelemaan tilitykseen velvoittavaa säädöstä, aikooko se säätää oikeuden saada vaadittaessa tilitys tuomioistuimessa tilityksen tekijän kustannuksella?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kauppakaaren 18 luvun 1 §:ssä säädetään toisen varoja haltuunsa saaneen asiamiehen tilitysvelvollisuudesta. Myös pantinhaltijan tilitysvelvollisuutta pidetään oikeudessamme täysin vakiintuneena ja itsestään selvänä. Siten pantinhaltijan on tehtävä pantinomistajalle selko muun muassa siitä, paljonko pantista on saatu sitä realisoitaessa ja millä tavoin realisoinnista saatu määrä on käytetty panttivelkojen maksuksi. Mahdollinen ylijäävä osa kuuluu pantinomistajalle. Jos ylijäämän tilittäminen pantinomistajalle laiminlyödään, sovellettaviksi voivat siviilioikeudellisten seuraamusten ohella tulla esimerkiksi rikoslain kavallusrikosta koskevat säännökset.

Lisäksi saatavien perinnästä annetussa laissa säädetään velallisen tiedonsaantioikeudesta. Lain 4 a §:n mukaan velallisella on pyynnöstä ja yleensä maksutta oikeus saada velkojalta ajantasainen tieto velkojensa kokonaismäärästä ja perusteista, erittely maksamattomista veloista ja niiden lyhennyksistä sekä selvitys velkapääomalle kertyneiden korkojen ja kulujen määräytymisestä.

Edellä mainitut velvollisuudet koskevat pankkeja samalla tavoin kuin muitakin velkojia. Pankkien ja muiden luottolaitosten toiminnan lainmukaisuuden valvonta ja muun muassa luottolaitosten hyvien menettelytapojen noudattamisen edistäminen kuuluvat rahoitustarkastuksen yleisen valvonnan piiriin. Kuluttaja-asiamies puolestaan valvoo muun muassa edellä mainittujen perintälain säännösten noudattamista kuluttajasaatavien osalta. Oikeusministeriön tietoon ei ole lainsäädännön noudattamista valvovien viranomaisten taholta tai muutenkaan saatettu, että velkojan edellä mainitut tilitys- ja tiedonantovelvollisuudet olisi pankkien tai muiden velkojien puolelta asetettu kyseenalaiseksi tai että niiden noudattaminen olisi yleisesti laiminlyöty.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 539/2017 vp

Kysymyksessä viitataan muun ohessa tilitysvelvollisuuden tarpeellisuuteen tilanteissa, joissa tuomioistuimet ovat tehneet määrältään virheellisiä päätöksiä summaarisissa ja yksipuoliseen tuomioon johtaneissa velkomusasioissa. Oikeudenkäyntiä koskevan lainsäädäntömme perussääntöihin kuuluu, että jos vastaaja on passiivinen riita-asiassa, jossa sovinto on sallittu, kanne hyväksytään yksipuolisella tuomiolla siltä osin kuin se ei ole selvästi perusteeton. Esimerkiksi tavallisen velkomusasian laajempi tutkiminen tuomioistuimessa ei tällöin ole mielekästä, kun vastaaja ei ole kantajan vaatimusta lainkaan riitauttanut. Velallisella, jota vastaan on annettu yksipuolinen tuomio, on lisäksi mahdollisuus hakea muutosta ja näin vastustaa velkomusta hakemalla yksipuoliseen tuomioon takaisinsaantia vielä sen jälkeenkin, kun hän on ulosmittauksen yhteydessä tai muulla tavoin todisteellisesti saanut tiedon yksipuolisesta tuomiosta.

Toisaalta oikeusjärjestyksen kannalta on erityisen tärkeätä, että sen jälkeen, kun tuomioistuimen ratkaisuun ei ole haettu muutosta tai asia on muuten tullut lopullisesti tuomioistuimessa ratkaistuksi, ratkaisu jää tavallisesti pysyväksi eikä siihen ole mahdollista puuttua kuin aivan poikkeuksellisissa tapauksissa niin sanotuin ylimääräisin muutoksenhakukeinoin. Näitä muutoksenhakukeinoja, kuten lainvoiman saaneen tuomion purkamista, ei voida korvata tuomioistuimen ulkopuolisilla selvittelymenettelyillä.

Jos pantinhaltija tai muu tilitykseen velvollinen laiminlyö täyttää tilitysvelvollisuutensa, tuomioistuin voi kanteesta velvoittaa tämän siihen. Tällöin tilitysvelvollinen on jo oikeudenkäymiskaaren 21 luvun nykyisten säännösten mukaan velvollinen asian hävinneenä korvaamaan vastapuolensa tarpeellisista toimenpiteistä johtuvat kohtuulliset oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla oikeusministeriössä ei pidetä tarpeellisena ryhtyä tilitysvelvollisuutta koskeviin lainsäädäntötoimiin.

Helsingissä 15.12.2017

Oikeusministeri Antti Häkkänen